

Kevesebb hátránnyal

Talán nincs is óvodás a nagyobbak között, aki ne várná a tőle telhető legnagyobb izgalommal, hogy iskolás legyen. Pedagógus viszont egyáltalán nincs az alsó tagozatban tanítók között, aki ne várná, hogy óvodából lépjen át a gyerekek az iskolába. Ha azt mondjuk, hogy az iskola számít az óvodás ismereteire, summázva mondjuk azt, aminek igen sok és igen nélkülözhetetlen ága van. Csak hogy, nálunk az általános iskola kötelező, az óvoda viszont nem. Régi hótá: hely sincs elég, tehát be se fér mindenki. Akinek az édesanyja gyermekkel marad otthon — szorít a kényszer — nem jut be az óvodába. Mondhatnánk úgy is, hátránnyal kezdeni az iskolát.

A szegedi járásban évek óta összefognak az óvónők és az első osztályban tanítók, hogy a kétségtelenül meglevő hátrányból annyit faragjanak le még az iskola megkezdése előtt, amennyit csak lehet. A művelődési osztályon kapott tájékoztatás szerint az iskolai előkészítőknél három változata él. Ahol a lehetőségek engedik, egész éves kurzust szerveznek. Ahol a körülmények nehezítik ezt a megoldást, ott az úgynevezett 72 órás változat lép helyébe. A harmadik speciális megoldás, és elég régi. A „főljárások” be-bemennek az iskolába, együtt vannak a nagyokkal, de külön feladatokat kapnak. Még működő tanulói iskolákban találha-

tók alkalmanként a főljárások. Előny, hogy ók valóban hozzászoknak az iskolához, mielőtt komoly munkára fognák őket, hátrányuk, hogy a koruknak megfelelő játékos foglalkozásokból nekik kevesebb jut.

Az a legnagyobb előrelépés, hogy a szülők rábeszélés nélkül is vállalják azt a könnyűnek éppen nem mondható feladatot, hogy időre „szállítsák” a gyerekeket, és a foglalkozások végén érte mennek. Van, aki buszon kíséri gyermekét, van, aki autót visz, sőt, igen sokszor a közel lakókat is, de leggyakrabban biciklivel igyekeznek pontosak lenni. Egyébként is kezd ritkább lenni az a nézet, miszerint az iskola csak arra való, hogy elteljen az idő, hiszen a fiatal apák és anyák saját bőrükön érzik, iskolai munkájuk mennyit segít, vagy mennyit nehezít az iskola megkezdése előtt, későbbi éveikben. Semmi képpen nem akarják, hogy gyermekük nehézségekkel küzdjön.

„Határesetek” természetesen itt is vannak. Két megye határán fordul elő néhányszor, hogy kimarad a gyerek a gondoskodásból. A tanács és a falu iskolája nem hívja föl rá a figyelmet, mert tudja, arról a területéről a közelebb levő, szomszéd megyebeli iskolába járnak a gyerekek. A másik iskola viszont csak akkor szerez tudomást rójuk, amikor beiratkoznak. Sokat segítenek egyébként

a védőnők, a tanácsai dolgozók, sőt azok a szülők is, akik föl hívják egy-egy kallódó gyereket a figyelmet.

Akár óvónők, akár tanítónők foglalkoznak velük, munkájuk ráadásaként teszik. Elismerést, megbecsülést érdemelnek. Tartják a foglalkozásokat óvodában is, iskolában is — délutánként —, de van arra is példa, hogy az óvodai előkészítőt a művelődési házban tartják. Meghatározott céllal dolgoznak ezeken a foglalkozásokon, hiszen komoly a feladat, amire készülniük kell, de szigorú kikötés az is, hogy a játék és a mese kapja a közvetítő szerepet. Megtanulnak közben a gyerekek egymáshoz és az iskolához alkalmazkodni, fejlődik beszédképességük, ismerkednek környezetükkel, és megtanulnak olyan fogalmakat, melyek a többi valomból, és melyek a kevesebb, Nemcsak a ceruzázatok szokja meg a kezük és a figyelmük, de az írás, a későbbi betűformálás alapjait is megtanulják közben. Ebben a korban a rajz még elemi erővel támogatja igényt, szintén benne van a tananyagban.

Több mint ezer gyerekre számítanak az új elsőosztályosok a szegedi járásban. Gyermek és tanítók munkáját egyformán könnyíti, hogy sűrítve azok is megtanulják az óvodai „tananyagot”, akik ilyen vagy olyan okból nem juthattak be az óvodába.

H. D.

Ezután Illés Endre mondott beszédet. — Századunk első felében ketten nézték — Goethe szavaival élve — „a legnagyobb szemmel” a magyar világot, valóságát: Ady és Móricz; és harmadikként — a hangok világát — Bartók — mondotta Illés Endre Kossuth-díjas író, a Móricz Zsigmond-emlékbizottság elnöke. Ady a magyarság sorsproblémáit nézte ilyen tágra nyitott, múltat, jelent befogadó szemmel. Móricz gyalogolva, tapogatóva, az ország epidermisét, Móricz Zsigmond az az írónk, prózaírónk, aki a fontosat, a paraszt, azt, ami éget, az epidermisben tudta elrejtetni. A kitapogatható világban. Nagyságának, művészetének, mohó szemének, közvetlenségének, világa, stílusa varázsa ez az egyik titka.

Érdeklődők július 29-ig tekinthetik meg. Almási Gyula Béla emlékkiállítását rendez a hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeum a festő halálának harmadik évfordulója alkalmából. Az emléktárlatot holnap, július 1-én 12 órakor dr. Pogány Ö. Gábor, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója nyitja meg.

A Dél-alföldi krónika, a szegedi körzeti stúdió műsora július 3-án 18 óra 5 perckor jelentkezik a televízió 1-es műsorában. Ízelítő a tartalmából: szerelik a szentesi adótorony második programot sugárzó adóberendezését; végzős népművelő szakos hallgatók Szegeden; dél-alföldi színházak — szezonzárás után.

Gárdonyi Géza

A szerelem filozófiája

Egy agglegény elmélkedése

V.

Ki tudja, ki tudja?

Minden csókba titok van pecsételve, s a lepecsételt titok a szívbe van zárva. A szív sírba száll. A szívből por lesz.

S a titok ott fekszik a porban, melyet istenek simít el nemzedékről nemzedékre, hogy egymást tapossuk.

A szerelem néha nevetéses, néha szomorú.

Rendesen szomorú, ha nevetéses, de néha szomorú anélkül, hogy nevetéses volna.

Ha például egy 18 éves fiú halálosan beleszeret egy hatvanévesztendős szépségbe, az nevetéses is, szomorú is. De ha Csik Istóknak meghal a szeretője, s Csik Istók bánatában félholt-va veri a kocsmáros, az már tisztán szomorú állapot.

A bakák ismeretes szerelme a szakácsnékkal nem annyira magasztos, mint inkább célszerű. Az elzúllt gróf szerelme a bankárleány iránt nem annyira ideális, mint inkább kapitalis.

Vannak olyan szívek, melyek élénken tüzelnek a hó alatt is. Hány ember van, aki hetvenévesztendős fejfelé meg neki a parádicsomnak, és hány

asszony, aki megkísérli a másodvirágzást.

Az ilyen késői szerelemnek rendesen tolvaj jár a gyümölcsöseiben.

A tolvaj ugyan mindig el van csúszva a madársörétes puskára, de óvatos is. Amint tapasztalt emberek beszélik, sehol sem esik jobban a lópás, mint a szerelem tilosában. A törvény a szerelmi közbiztonságra nem állított paragrafusokat, sem csökötet. Magának a gazdának kell őrködni. A tolvaj pedig azzal csillapítja a lekiismeretét, hogy ma ő lop, ha megöregszik, majd őt lopják.

A magyar ember nincs hozzászokva az efféle gonoszszághoz, de a francia egészen természetesen tekinti. Vannak olyan házastársak, akik kölcsönösen átengedik egymásnak tilosait. Csak éppen hogy írásbeli szerződésbe nem foglalják a dolgot.

Ez onnan van, hogy a francia jobban érti a szerelem művészetét, mint mi. Bizonyos is vagyok róla, hogy hamarabb elpusztulnak a föld színéről, mint a magyarok, mert a szerelem bizonyos mértékben túl méreg. A népek vagy vas által pusztultak el, vagy csók által. Példa rá Róma, amelynek hatalma a szerelem ölénél hullott szét rózsáival, s példa rá újabban a

Budapesten

Móricz Zsigmond-díszünnepség a Nemzeti Színházban

Móricz Zsigmond születésének 100. évfordulója alkalmából a Móricz Zsigmond-emlékbizottság péntek este díszünnepséget rendezett a Nemzeti Színházban. Az előadás helyet foglaltak: Aczél György, a Minisztertanács elnökhelyettese, Qvéri Miklós, az MSZMP Központi Bizottságának titkára, az MSZMP Politikai Bizottságának tagjai, Pozsgay Imre kulturális miniszter, Szentágothai János, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke, valamint a Móricz Zsigmond-emlékbizottság tagjai.

Az ünnepséget Dobozy Imre Kossuth-díjas író, a Magyar Írók Szövetségének elnöke nyitotta meg:

— Nemzeti klasszikusunkat, a XX. századi magyar realista próza kimagasló mesterét, Móricz Zsigmondot ünnepeljük, születésének 100. évfordulóján. Életeket, sorsokat írt, szinte csak olyanokat, melyek pusztító ellentmondásba keveredtek az idővel és a körülményekkel: emberek sorsát, névét, országot, felmutatva a gyötret és nyomorúság fájdalmas stigmáit, éppúgy, mint a kurta könnyűlések, jobbra tűnő álmok komisz elrebbentését.

Így írta meg pompásan, könyörtelenül, megrendítően a régi Magyarország foltathatatlanságát, a változtatás és változás parancsát. Mindig tudta, mi van az országban. Úgy helyes, hogy a megújult ország mindig tudja, mennyi kivételes értéket hagyott ránk Móricz hatalmas életművében — mondotta Dobozy Imre.

Ezután Illés Endre mondott beszédet.

— Századunk első felében ketten nézték — Goethe szavaival élve — „a legnagyobb szemmel” a magyar világot, valóságát: Ady és Móricz; és harmadikként — a hangok világát — Bartók — mondotta Illés Endre Kossuth-díjas író, a Móricz Zsigmond-emlékbizottság elnöke. Ady a magyarság sorsproblémáit nézte ilyen tágra nyitott, múltat, jelent befogadó szemmel. Móricz gyalogolva, tapogatóva, az ország epidermisét, Móricz Zsigmond az az írónk, prózaírónk, aki a fontosat, a paraszt, azt, ami éget, az epidermisben tudta elrejtetni. A kitapogatható világban. Nagyságának, művészetének, mohó szemének, közvetlenségének, világa, stílusa varázsa ez az egyik titka.

Móricz Zsigmond mindig a jelenben élt, még történelmi regényeiben is a jelen idő változó térképe foglalkoztatta. Szerelme mégis a teljesség volt. Az elérhetetlen. A sors szorongató végzése: olyan élet, sors, kor, adatott neki, amelyben megfosztották a legfontosabbtól, a legszebből, a jövő érzékeltetésétől. Az élet, amely mindig jelen idő, mi lehet más: örök, lázadó, izzó elégedetlenség a jelenvalóval — a holnapért — fejezte be beszédét Illés Endre. Ezt követően Pozsgay Imre kulturális miniszter emlékezett meg Móricz Zsigmondról.

Az ünnepi szónok szövege Móricz írói művészetének sajátosságairól, életművének ízlés- és szemléletformáló erejéről, tanításairól, majd hangsúlyozta:

— A társadalom, amelyért mi ma itt dolgozunk, a szocialista társadalom, azzal az igénnyel épül, hogy benne otthona legyen mindenkinnek; becsülete a dolgozó, az alkotó embernek,

így becsülete az írásnak, a jó irodalomnak, a tiszta emberi szónak. Mi a tudományos szocializmus hívei, megvalósítói ezért becsüljük Móricz népiséget, ezért szeretjük realizmusát, ezért vagyunk képesek megélni még ma is hajdan érzéseit.

— A szolgálat, a Móricz által is annyira becsült élet szolgálatát köt össze valamennyiünk, írókat, olvasókat, munkásokat és parasztokat, nevelőket és politikusokat, s e szolgálat jegyében tisztelegünk most Móricz Zsigmond életműve előtt, örülve, hogy vannak maradvány értékeink, amelyek a sajátunknak tudhatunk, s amelyek segítene bennünket eligazodni a világ dolgaiban — mondotta többek között Pozsgay Imre.

A díszünnepség második részében Móricz Zsigmond műveinek részleteit és a magyar irodalom klasszikusáról szóló irodalmi megemlékezéseket neves előadó, művészek tolmácsolták.

(MTI)

Az autókлубban

Korrózióvédő állomás

A szakemberek kiszámolták, ha 20 ezer személygépkocsi megéri a nyolcadik üregvédőelmezt. A Magyar Autókлуб szegedi, Kossuth Lajos sugáruhi műszaki állomásán ugyanis — három —, s aztán a szükséges időközönként — korrózióvédő anyaggal fúvatják le az alját, üregét, akkor csak az elemcsere elmaradásával 60–70 millió forintot; a javítási munkaidő, felszabadulással 700 ezer munkaórát, s tíz millió forint munkabért lehetne megtakarítani. Elgondolható hát, hogy csak az évente importált közel százezer személygépkocsi azonnali korrózióvédelme mekkora nyereség, s milyen jelentős, az autók élettartamát meghosszabbító tényező lehetne.

Nyilvánvalóan ezt ismeri fel az az amerikai-svéd tröszt is, amely Dinitrol elnevezéssel alváz- és üregvédő technológiát kísérletezett ki.

Július elejétől a Csonrad megyei autók is elérhetik ennek az eljárásnak az előnyeit: személy-

gépkocsijuk négy évig garanciát minőségű alváz-üregvédőelmezt. A Magyar Autókлуб szegedi, Kossuth Lajos sugáruhi műszaki állomásán ugyanis — három —, s aztán a szükséges időközönként — korrózióvédő anyaggal fúvatják le az alját, üregét, akkor csak az elemcsere elmaradásával 60–70 millió forintot; a javítási munkaidő, felszabadulással 700 ezer munkaórát, s tíz millió forint munkabért lehetne megtakarítani. Elgondolható hát, hogy csak az évente importált közel százezer személygépkocsi azonnali korrózióvédelme mekkora nyereség, s milyen jelentős, az autók élettartamát meghosszabbító tényező lehetne.

A szegedi Autókлуб műszaki állomásán évente 2000–2500 személygépkocsi védelmét tervezik az új módon, melynek ára a típustól, az elhasználódástól függően 1200 és 1600 forint közötti.

török nép, amely a hárembe vitte a politikát.

A szerelem csak addig magasztos, míg komoly. Addig isteni, míg nem megy az utcára a rózsafa árnyékából. Míg páros titok. Míg ábrándból szövött ruhában jár.

Mihelyt azonban hajhászott élvezet, gyönyörizsakosság, után odöngő nyilvános mámor, akkor már elvesztette finom égi jellegét; nem egyéb, mint lassú öngyilkosság, édes méreggel. Az ilyen szerelem rózsáin halottszag érzik. Az ilyen szerelemnek koporsó az ágya.

Nem tudom, igaz-e a sodamai tűzős, de ha valóban annyira volt a szerelemnek az a városa, mint ahogy Mózes leírja, nem tudom sajnálni.

Ezelőtt hat évvel láttam egy szép festményt. Flatal házaspárt ábrázolt az, boldog arccal a bölcső fölé halolva. A képen nem voltak káprázatos színek, sem pompázó meztelenség, sem tűz, sem ékszer. És mégis milyen hatott rám. Mert a szerelem apoteozisát láttam benne. Ez a szerelem, ez! A fészék boldogsága. A szívek gondolatának megtestesülése. Két lélek csókiából angyalszármazás. Két élet összetételében az örökérválóság megfeszítése.

Itt az igazi szerelem a fészék mellett. Minél távolabb ettől, eltévedő fény, sötétségben lappangó lidércut. Minél közelebb hozzá, istensugár, Prometheusznak magával hozott égi lángja, amelynél örök melegt, boldog vigasztalást talál a kietlen földtekére dobott emberiség.

(Vége.)



Somogyi Károlyné felvétele

Szegeden, a Lenin körút felől haladt a Hunyadi János sugáruhi személygépkocsival — Polski-FIAT-tal — a 19 éves Szikszai Katalin egyetemi hallgató, Kiskunfélegyháza, Izsáki út 41. szám alatti lakos. A Partizán utcába akart kanyarodni, s közben összeütközött egy szemből érkező autóval. S noha a két kocsiban jelentős, körülbelül 45 ezer forint értékű kár keletkezett — amint felvételünkön is látható, a Polski-FIAT összetört —, a balesetben csak a vétlen gépkocsivezető mellett helyet foglaló, 21 éves Talyti István kiskunfélegyházi lakos sérült meg, könnyebben